

Hrdina naší doby: ekonomicky myslící soudce

eFocus

Nové soukromé právo, zejména v podobě nového občanského zákoníku a zákona o obchodních korporacích, otevírá poměrně široký prostor pro soudní uvážení. Zákonná úprava svěřuje soudcům osudy stran sporu v takové míře, že často požaduje, aby se soudce „obul do bot“ příslušného účastníka a předvídal jeho vůli.

Tak např. v rámci interpretačních pravidel se již ustupuje od priority jazykového výkladu právního jednání a prvenství naopak získává skutečná vůle jednající osoby. V případě změny vnějších okolností zase zákonodárce ponechává zcela na soudci, aby rozhodl, zda závazek takovou změnou dotčený jenom změní, anebo zcela zruší.

Vedle toho se stále více přidává na významu a váze soudním rozhodnutím. I když české právní prostředí i nadále není postaveno na precedentním principu rozhodování soudů, již se uzákonilo právo na jednotné rozhodování. A tak každý, kdo se domáhá právní ochrany, může důvodně očekávat, že jeho právní případ bude rozhodnut obdobně jako jiný právní případ, který již rozhodnut byl, a který se s jeho právním případem shoduje v podstatných znacích. Pokud by přece jen soud rozhodnul jinak, musí důvody takové odchylky přesvědčivě vysvětlit. Stejným směrem se vyvíjí i judikatura Ústavního soudu, který opakovaně v rámci svých rozhodnutí vyslovil názor, že by obecné soudy v celé řadě případů neměly být vázány doslovným zněním zákona, nýbrž se od něj smí a dokonce musí odchýlit, pokud to vyžaduje účel zákona, historie jeho vzniku, systematická souvislost nebo některý z principů, jež mají svůj základ v ústavně konformním právním řádu.

Uvedené by ve své vzájemné interakci mělo vést k tomu, že se u osoby soudce bude klást stále větší důraz nejen na jeho právní kvalifikaci a odbornost, ale i na míru empatie. Z pohledu transakčních advokátů, kteří se na denní bázi zabývají prolínáním ekonomické efektivity a právní dovolenosti záměrů klientů, si klademe otázku, zda a jak dobře se může soudce postavit na místo podnikatele a předvídat jeho vůli. Je pravdou, že někteří soudci jdou s dobou a vedle právního vzdělání mají i vzdělání ekonomické. Většinou se ale jedná o soudce vyšších instancí, kteří současně působí v akademickém prostředí. Soudce vybaveného poznatky z ekonomických oborů a ovládajícího ekonomickou analýzu práva by jistě bylo možné označit za hrdinu naší doby. Tím se ale předestřené téma nevyčerpává a problém neřeší. Vedle uhlazené teorie je zde totiž praxe – praxe obchodníků, podnikatelů, investorů. Aby soudce mohl skutečně nalézt vůli podnikatele, pak musí jako podnikatel myslet. Myslet prakticky, to se z knih nikdo nenaučí. Vzniká tak jistá obava, zda teoretické ekonomické vzdělání v takovém případě nebude naopak někdy na škodu. Teoreticky správné řešení totiž většinou neodpovídá praktickým potřebám. Můžeme ale od soudce žádat, aby měl i zkušenosti obchodníka? To jistě nikoliv. Jistým řešením by mohlo být jmenování soudců z řad praktikujících právníků, kteří byli po určitou dobu v přímém kontaktu s komerčním prostředím a stáli po boku podnikatelům.

Nové soukromé právo tak přináší pro soudce velké výzvy. Soudci budou muset vytvářet soudní praxi, a je třeba doufat, že tato praxe nebude podnikatelské prostředí brzdit, ale rozvíjet. Vždyť je to právě aplikace práva, co je jedním z rozhodujících faktorů domácích i zahraničních investorů pro realizaci jejich záměrů a projektů. Volejme tedy po soudcích nové doby!

JUDr. Vladimíra Knoblochová, DiS.,
partner, advokát
DBK PARTNERS, advokátní kancelář, s.r.o.

Mgr. Konstantin Lavrushin,
spolupracující advokát
DBK PARTNERS, advokátní kancelář, s.r.o.

Názor byl publikován v rámci vydání EPRAVO.CZ Digital - listopad 2015.

Nové číslo EPRAVO.CZ Digital si můžete stáhnout **ZDARMA na App Store, Google Play a Windows Store**, a to přímo z Vašeho tabletu či chytrého telefonu. Pokud máte již aplikaci staženou, postačí si stáhnout pouze nové vydání. Využít můžete také webový archiv starších čísel na adrese

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [LEAGLE.ONE: Škola jako místo setkávání: Má být vzdělávání víc než jen předávání znalostí?](#)
- [Vedení BBH posiluje o přední expertku na soutěžní právo z A&O Shearman Ivanu Halamovou Dobíškovou](#)
- [V rámci charitativní akce Měsíc sportu advokátní kanceláře a daňoví poradci vysportovali téměř 400 tisíc korun na podporu projektu Pomozte dětem](#)
- [KOLAROVA LEGAL: Nová advokátní kancelář v centru Prahy míří na špičku korporátního a transakčního práva](#)
- [LEAGLE.ONE: Informace nestačí. Proč vzdělávání bez prožitku selhává](#)
- [Diskuzní čtvrťky nad trestním právem \(online - živé vysílání\) - 14.5.2026](#)
- [Legal Innovation Day 2026: Praktické využití umělé inteligence v právní praxi](#)
- [Promlčení práva ve světle aktuální judikatury NS ČR Na co si dát pozor při uplatňování promlčení podle současné právní úpravy?](#)
- [LEAGLE.ONE: Prodáváte firmu, nebo kus života? Pravda o rodinných akvizicích](#)
- [Clifford Chance Prague Association jmenuje dva nové Counsels a jednoho Of Counsel](#)
- [Vítězem Zákona roku je flexinovela zákoníku práce, bodovaly také daňové a účetní změny](#)